

Izlaganje predsjednika Vujanovića na predavljanju Nacionalnog izvještaja o razvoju po mjeri čovjeka - 2009. godina: Crna Gora – društvo za svakoga

Crna Gora, kao najmlađa članica Ujedinjenih nacija, svoju politiku temelji na principima i vrijednostima UN i Milenijumskim razvojnim ciljevima. Zato smo posebno posvećeni saradnji sa svim agencijama UN čiji projekti i podrška su važna potpora demokratskim i razvojnim procesima u Crnoj Gori.

Visoko vrednujemo angažovanje agencija UN u Crnoj Gori koje je rezultiralo nizom aktivnosti i odluka koje su objektivno vrednovale dostignuća naše države.

Koristim priliku da naglasim značaj odluke Grupe UN za razvoj iz juna 2009. godine, kojom je Crna Gora je prepoznata kao država pogodna za primjenu modela zajedničkog djelovanja agencija UN i jedinstvenog načina finansiranja. Ova odluka je svakako kompliment Crnoj Gori. Ona nas istovremeno, i posebno obavezuje i čini odgovornim.

Uvjereni smo da je donijeta odluka potvrda dosadašnjih pozitivnih rezultata, odgovornosti i nedvosmislene opredijeljenosti Crne Gore da razvija i unapređuje saradnju sa Ujedinjenim nacija na dobrobit njenih građana i svjetske organizacije. U tom cilju nadležne državne institucije, u saradnji sa UNDP, preduzimaju aktivnosti u definisanju zajedničkog pravca djelovanja i utvrđivanja konkretnih ciljeva koji će omogućiti bolje korišćenje potencijala UN i ostvarivanje potreba na državnom i lokalnom nivou.

Programi koje UNDP u Crnoj Gori sprovodi u saradnji sa nadležnim institucijama u oblasti socijalne inkluzije, institucionalnih reformi i reformi pravosuđa, održivog ekonomskog razvoja i zaštite životne sredine korespondiraju sa razvojnim prioritetima i potrebama Crne Gore. Posebno cijenimo saradnju u sferi socijalno-humanitarnih pitanja, naročito u oblasti zbrinjavanja socijalno ugroženih, rješavanja položaja raseljenih, unapređenja položaja djece i položaja žene u Crnoj Gori. Jednako i kroz podršku izradi strateških dokumenata o smanjenju siromaštva, uključivanju Roma, Aškalija i Egipćana i strategije održivog razvoja.

Želim da iskažem posebnu zahvalnost UNDP za saradnju u bezbjednosnom i odbrambenom sektoru. Projekat demilitarizacije Crne Gore u sferi uništenja viškova naoružanja osmišljen je i realizuje se uz pomoć UNDP-a. Program MONDEM-a ima za cilj uništenje viška naoružanja i municije i u saradnji sa Ministarstvom odbrane Crne Gore i OEBS-om, i uz finansijsku pomoć SAD, isključi rizik ovih viškova za bezbjednost građana i imovine. Raduje da se ovaj projekat ostvaruje planiranom dinamikom sa izgledima da se završi do kraja ove godine.

Naše trajno opredjeljenje je da stalno unapređujemo pretpostavke za izgradnju društva po mjeri čovjeka zasnovanog na osnovnim principima slobode, jednakosti, solidarnosti, tolerancije, poštovanje životne sredina i podjele odgovornosti.

Nastavićemo i istrajati u državnoj politici koja ima snažnu socijalnu dimenziju. Naša budžetska izdvajanja i nadalje će biti primarno usmjerena na socijalna osiguranja i davanja, zdravstvo i obrazovanje uz maksimalnu privrženost očuvanju i povećanju budžetskog izdavanja za ove tri oblasti u iznosima od 70% i iznad tog procenta.

Intenziviraćemo aktivnosti koje obezbjeđuju i unapređuju makro ekonomsku stabilnost i stvaraju povoljne uslove za preduzetništvo naročito na prostoru sjevera Crne Gore. Iskustvo ekonomske krize, u kojoj smo kroz programe preduzetništva i zapošljavanja, posebno na sjeveru, očuvali trend dodatnog zapošljavanja realno stvaraju osnovu da prevazilaženjem krize taj proces bude nastavljen sa značajnijim efektima.

Ocjenjujem nužnim da u kontekstu ovog istraživanja UNDP-a iskažem dužnu pažnju izbjeglicama i raseljenim licima u Crnoj Gori. Prije svega zbog njih i njihovog interesa i teške sudbine koja ih je dovela u taj status. Zatim zbog napora UNDP-a i UN u cjelini kao i ukupne međunarodne zajednice da im se pomogne. Ali biću krajnje otvoren i zbog kontinuirane i značajne podrške države Crne Gore i njenih građana da se ovim licima pruži maksimalna podrška i pomoć. Istraživanje UNDP, koje se danas prezentira ukazuje na ozbiljnost njihove socijalne i ukupne situacije. Ali isto tako na uticaj na ukupan indeks razvoja po mjeri čovjeka koji se u Crnoj Gori ovim izvještajem analizirao.

Podsjetiću prisutne da je u vremenu najvećeg broja izbjeglica i raseljenih lica, u odnosu na domicilno stanovništvo, njihov procenat u Crnoj Gori bio iznad 22% ukupnog stanovništva. To će ostati, globalno posmatrano, zabilježeno jednom od najvećih procentualno zastupljenosti ove populacije u jednoj državi. Crna Gora je ponosna da su oni u njoj našli svoje utočište i da su, njena država i građani, iskazali gostoprimstvo koje je tradicionalno poznato.

Ali nužno je saopštiti da je, u proteklom trogodišnjem periodu, gotovo zaustavljen povratak izbjeglica i raseljenih lica u države iz kojih su došli. U predhodne tri godine broj ovih lica smanjio se svega za 1.640, i sada ih u Crnoj Gori boravi 24.460 lica. Posebno su zastupljeni sa prostora Kosova sa koga u Crnoj Gori sada ima više od 66% ove populacije. Crna Gora neće uticati svojom državnim politikom na njihovu odluku da li će se vratiti na Kosovo, ali želi da poštuje njihovu jasnu i snažnu izraženu volju da im se obezbijedi održiv povratak na prostor sa kojih su došli. Očekujemo da UNDP, ali i sve druge međunarodne institucije, koje se bave ovom osjetljivom i značajnom aktivnošću jasno i dodatno ohrabre njihov povratak na Kosovo.

U tom kontekstu Prvi nacionalni izvještaj po mjeri čovjeka za 2009. godinu koji je pripremio UNDP o društvenoj isključenosti i ugroženim grupama, predstavlja važan doprinos ukupnim naporima koje država i naše društvo preduzimaju u ostvarenju potpune socijalne uključenosti.

Očekujemo da će uspješna saradnja sa UNDP biti nastavljena u daljoj implementaciji projekata koji se odnose na podsticanje preduzetništva, razvoj malih i srednjih preduzeća u sektoru turizma, poljoprivrede i drvoprerađiva, zapošljavanje ugroženih kategorija stanovništva i projekte iz oblasti primjene informacionih tehnologija, zaštite životne sredine.